

Günün en geç saatinde çıkar Halk Gazetesi

Belediye meclisi seçimi bu sabah başladı

Sahibi ve Umum Negriyat Müdürü
hakki tarık us
Başıldığı yer:
VAKİİ MATBAASI
Ankara caddesi VAKİİ Yürüdü

1
İLKTEŞİRİN 1942
PERSEMBE

Numara: 1108 Sene: 4
Tel: 23872 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

Dil İstiklali
Hudut İstiklali

Dil bayramının onuncu yılı mü nasebetiyle büyük Milli Şefin milleti tebrik eden tografını okuyanlarımız gazetelerde okumaktadırlar. Bu tografın ifade ettiği ruhu anla, mak için uzun tarih yılları içinde Türk kültürünün göçtüğü istihaleleri ve Türk dilinin, Türk halkının uğradığı haksız ithamı hatırlamak lazımdır. Kendini inkâr eden mazi ile kendi rununu bulan hal arasındaki farkın ehemmiyetini anlamak o zaman daha kolay olacaktır.

Türk dilinin hor görülmesi, Türk olan insanların saraylarda kötü muamelelere uğramaları bizim kültür tarihimizde unutamayacağımız, daima üzerinde duracağımız bir çağın ifadesidir. Bu çağ milleti yalnız bir dil meselesinde değil, bütün politik ve sosyal olaylarında ihmal ederdi. Yaşamın çağların aleyhinde bir şey söylemez istemez, olan olmuş ve kötü mazi kendini tüketmiştir. Milleti inkâr eden devrin yerine milleti bulan, millete dönen, milletin kuvvet alan devir gelmiştir. Bu itibarla dil bayramının onuncu yılında İsmet İnönü'nün Türk milletine hitap eden ve öz dil hasretinin ifadesi olan telgrafı yazınız öz dile dönüştürünüz, bütün kıymetlerini millette bulan idrâkın bir ifadesi olarak ruhunuzu sarımsakladınız.

Çünkü dil bayramını kutulayan Milli Şef milli kültüre yabancı kalmayan tarihle devrimiz arasındaki büyük farkı bize ve dünyaya bir kere daha hatırlatmış oldular. Milli Şef diyor ki:

"Türk milletinin varlığını insanlığın yüce bir âbidesi olarak milletlerin gözleri önünde yüceltecek eserlerden birisi dil inkılabıdır."

Bu Türk milletinin geçirmekte olduğu büyük istihaleleri, büyük inkılabın ve kendini buluşun bir millet olmanın en güzel ifadesidir. Burada biz te zatlar Türk inkılabının ruhunu, sisteminin taşıyoruz. Türk inkılabı istiklal davasından doğdu, onun ışığında mücadelesi nihayet bulduktan sonra hayatı kavrayan sahalardaki istiklalere lokayt kalmaması imkân var mıydı? Milletin şüuru, seferin bu şüuru temsilde gösterdikleri büyük deha kudretli siyasi istiklal, kültürel ve iktisadi istiklalın takip etmesini zorunlu kıldı. Bugün politik istiklal destekliyen kültür ve ekonomi istiklalleri yolundayız. Türk davası bir kıldır, bir sistem ifade eder. Dil bunun bir parçasıdır. Fakat en samimi, en derinden gelenidir.

Türk milleti dil istiklali de bu dultların istiklal davasında olduğu gibi İnönü ile aynı safta, aynı yolda, aynı emeldedir.

SADRI ERTEN

Rey atımı Sabahları 9 dan on sekize kadar sarecek

Yeni şehir meclisi azaı için intihap bu sabah saat dokuzda bütün kazalarda başlamıştır. İn hap, 10 birinciteğin aksamına kadar devam edecektir. İntihap yerlerine, mühürlü sandıklar konulmuş ve müntehap intihap mahallerine gelecek reylerini kullanmaya başlamışlardır. Bu mahallerde, şehir, baştan başta bayraklarla donatılmış bulunmaktadır. Rey atma işi hergün sabah saat dokuzdan akşam 18 e kadar devam edecektir.

General Mihailoviç kuvvetleri Bir italyan taburunu yok ettiler

Bir kaç tank ele geçirildi

Tiran gölü civarında bir elektrik fabrikasının santralı havaya uçuruldu

Bepn, 1 (A.A.) — Haber alındığına göre Yugoslavyada general Mihailoviç Tiran gölü civarında bulunan İtalyanlara taarruz etmeğe karar verdiği zaman İtalyan kumandanının umumi karargâhla temas etmesine mani olmak için telefon fabrikasının santralı havaya uçurulmuştur. Mihailoviçin kumandasındaki kıtalar bu sadeye bir İtalyan taburunu kâmilan yok etmeğe ve birçok gazimetreler ele geçirmeğe muvaffak olmuşlardır. Bu arada birkaç tank ele geçirilmiştir. İtalyan umumi karargâhı imdet göndermeğe muvaffak olamamıştır.

Mısır'da ingiliz kuvvetleri italyan mevzilerine baskın yaptılar

200 İngiliz askeri esir düştü

Roma, 1 (A.A.) — İtalyan ordularının umumi karargâhının 657 numaralı tebliği:
Zirki birliklerin himayesinde hareket eden düşman piyade müfrezeleri bu sabah Mısır cephemizin cenup kesimindeki mevzilerine taarruz etmişlerdir. Taarruz geri püskürtülmüş ve düşman ağır kayıplara uğratılmıştır. İki yüzden fazla esir alınmıştır. Alman avcıları bir hava muharebesinde bir İngiliz tayyaresini düşürmüşlerdir. Tobruk bataryalarının ateşle yaranan başka bir tayyare de Marsa Luğ bölgesinde yere inmek zorunda kalmıştır. Bu tayyarenin mürettebatını teşkil eden altı erbaş esir edilmiştir. Malta hava limanlarında bombalanmasında devam edilmiştir. Adanın üstünde Alman avcıları bir Kürtisi tahrip etmişlerdir.

Romen Başvekil muavinine Suikast yapıldı

Moskova, 1 (A.A.) — Kahireden Sovyet haberler ajansına gelen bir telgrafa göre, Mihael Antonesko Hitlerin umumi karargâhına yaptığı ziyaretten Bükreşe dönüşünden pek az sonra bir suikasta uğramış, bir Romanya başvekil muavini olan Mihael Antonesko başvekilin görüştüğünden sonra saraydan maliye nezaretine otomobille giderken bindiği arabaya birkaç el silâhi atılmış ve arkadan takibeden arabada keza silâhlı bir taarruza hedef olmuştur. Başvekil muavini Mihael Antonesko kırılan cam parçalarıyla yaralanmışsa da refakatinde bulunan bir subaya başka bir memur kurşun yaraları almışlardır. Takriben 15 kadar şüpheli şahıslar tevki edilmişlerdir.

Madagaskarda İngilizler bütün limanları işgal etti

Londra, 1 (A.A.) — Madagaskar adasında bulunan İngiliz kuvvetleri şimdiki adanın bütün limanlarını işgal etmiş vaziyettedirler.

Sadaka fıtır

İstanbul Müftülüğünden:
Milletimizin en mühim ihtiyacını karşılayan yurdumuzun kava müdafaası esbabını temin hususunda pek kıymetli mezaîsi görülmekte olan ve aldığı teberruati kızılave ve çocuk esirgeme kurumlarıyla aralarında paylaştıran Türk hava kurumuna her vecchile yardımında bulunulması lüzumu, Fitra ve zekât itisale mükellef olan muhterem ahaliimize ehemmiyetle arz ve sadaka fıtır nevi ve miktarı plan olunur:

Sadaka fıtır	Kuruş	Para
Bugday unundan	63	20
En iyi İy		
Kuruş kuruş		
Razaki	200	184

Novrosisk cenup şarkisinde Sovyet mevzilerinde bir gedik açıldı

Stalingradın şimal bölgesinde muharebe bütün şiddetiyle devam ediyor

Moskova, 1 (A.A.) — Sovyet öğle tebliği:
30 Eylül gecesi kuvvetlerimiz Stalingrad, Mozdok çevresinde düşmanla çarpışmaya devam etmişlerdir. Başka cephelerde ehemmiyetli bir değişiklik olmamıştır.
Moskova, 1 (A.A.) — Öğle üzeri nesredilen Sovyet tebliğinin eki:
Stalingrad bölgesinde muharebe şiddetle devam etmektedir. Şehrin şimali garbisinde düşman taarruzları püs, kürtülmüş ve düşman 300 maktül vermiştir. Başka bir kesimde iki düşman bölüğü yok edilmiştir. Novrosisk cenubu şarkisinde düşmanın bir kaç taarruzu geri atılmıştır. Bir kesimde düşman Sovyet mevzilerinde bir çıkıntı husule getirmeğe muvaffak olmuştur. Bu düşman birliklerine karşı muharebe devam etmektedir.
Voronej kesiminde mevzî ehemmiyetle mühim çarpışmalar olmuştur.

Almanlar Ayda 2500 uçak yapıyor

Amerikalılar ise beş bine yakın tayyare inşa ediyor

Nevyork, 1 (A.A.) — Amerikalı haberler servisi, Almanların bugüne kadar ayda 2500 den fazla uçak yapamadığını biliyor. Halen Amerikalıların aylık uçak istihsalı şimdiye kadar hiçbir mühver memleketinde elde edilemeyen istihsalden çok yüksek bir dereceye varmış bulunmakta. Daha geçen mayıs ayında Amerikalılar ayda 4 bin uçak yaptıkları gibi o gündenberi bu istihsal nisbeti gittikçe daha ziyade artmıştır. Bundan başka Amerikalılar, mühver memleketlerinde yapılan tank sayısından çok fazla nisbette tank imal etmektedir. Bunların sayısı aydan aya ziyadeleşmektedir. Amerikada yapılan bazı toplatın sayısı da her iki ayda bir bir misli fazlalasmaktadır. Birlik Amerika birçok harp fabrikalarını gezen bir İngiliz subay, görüklüklerinden cidden hayran kaldığını ve nasıl bir hızla çalışıldığını tahayyül bile edilemeyeceğini söylemiştir.

Gazetecilerimiz Amerikada

Nevyork, 1 (A.A.) — Hüseyin Cahit Yalçın Ahmet Emin Yalman, Şükri Esmer, Abidin Daver ve Zekeriya Sertelden mürekkep Türk gazeteciler heyeti dün akşam transatlantik bir uçakla buraya gelmişlerdir. Kendileri merkez Vasingtonda bulunan basın millil kulübünün misafiri olmuşlardır.

Buzdenizini aşan kafile Bir Rus Limanına yükünü boşalttı

Malzemenin yüzde 20 si ziyaa uğradı

Nevyork, 1 (A.A.) — Vasingtonun resmi mahfillerinde buz denizini çarpışmaları aşarak Rusyaya hamule etmiş boğaltan kafilenin muvaffakiyeti belirtilmektedir. Naziler kafilayı teşkil eden 43 gemiden 35 ini batırdılar. İddia etmişlerdir. Halbuki gönderilen malzemenin yüzde seksenli mana varmıştır. Bu netice yeni müdafaası usulleri sayesinde elde edilmiştir. Bu usuller 3 üncü defa olarak tatbik edilmektedir. Bu muvaffakiyet neticesinde Rusyaya buz denizi yoluyla daha çok miktarda malzeme gönderilecek ve kafileler aynı şekilde müdafa edilecektir.

Günün Manası

Hitlerin nutkuna göre

Yazan: BİR MUHARRİR
HITLERİN son nutkundan da anlaşılıyor ki 28 haziranda başlayan büyük Alman taarruzunun ilk iki hedefi şunlardır: Bir Sovyetler birliği bugday, kömür, petrol kaynaklarından tamamile mahrum etmek, öteki de Stalingradı alarak kıztı ordunun merkez ve cenup arasındaki irtibatını tamamilen kesen bir kilit noktası elde etmektir. Bu hedeflerde birincisi Rusyaya iktisadi, ikincisi askeri bir darbe vurmak içindir. Fakat iki hedef de birbirine sımsıkı bağlanmış ve birbirini tamamlıyor. Bugdayından kömüründen, petrolünden mahrum kalan Sovyetler birliğinin harbe devam etmek şöyle düşünün, yaşamaları mümkün olmaz. Bu hedefin büyük bir kısmı gerçekleşmiştir ve şimdi Rusyanın yüzde doksanından fazla bütün bugday ve kömür kaynakları mühver elindedir. Stalingrad tamamile alınca Sovyetler birliğinin Kafkasya ile irtibatını kesecek ve Hazerden yapabileceği nakliyat da mühver kontrolü altına geçecek için Rus petrolü de kati bir tehdit altında bulunuyor. Üç hayati kaynağın ikisinden mahrum kalan ve birini de kaybetmek üzere bulunan Sovyetler birliğinin şimdiden müthiş bir yasma zorluğu içinde bulunduğunu Hitlerden ve fon Ribentrop'tan değil, Vülkiden öğrendik.

Şark cephesi için Almanya Romen ve Hırvatlardan yeniden asker istiyor

Londra, 1 (A.A.) — Haber alındığına göre Almanlar Romenlerin ve Hırvatların Rus cephesine yeni alaylar göndermeleri için yeni gayretler sarfetmekte fakat bu hususta büyük güçlüklerle uğramaktadırlar. Londra 1 (A.A.) — Bir gazetenin temin ettiğine göre macarlar Rus seferine eskisi gibi geniş ölçüde istikrar etmemektedirler. Bunun sebebi Almanyanın tevgiki ile Romanyanın Slovakya ve Hırvatistan ile bir anlaşma yapmış olmasıdır. Macarların Balkanlardan tamamilen uzaklaştırılma ları için Bulgaristanın da bu anlaşmaya iştiraki kâfi gelecektir.

işgal altındaki Fransada

Bütün sanat mektepleri kapatılıyor

Londra 1 (A.A.) — İşgal altındaki Fransada Alman kumandanı general Stuepnagel bütün sanat mekteplerinin kapatılmasını emretmiştir. Fransada, artık her türlü mesleği öğrenmekten mahrum kalan binlerce Fransız genç, aynı zamanda hem çalışmak hem sanat öğrenmek üzere Almanyanı davet edilmişlerdir. Bunlar da çalıştıkları işler için ücret de verilecektir. İngiliz basını, Fransız hayatını zayıflatmak ve Fransız gençliğini temsile tabi tutmak için bu sekin çok seyranı bir fikirle talbik edilmis bir usul olduğunu yazmaktadır.

Ankara at yarışları İkinci hafta koşuları

Ankara at yarışlarının ikinci hafta koşuları pazar günü şehir ipodromunda yapılacaktır. Bu hafta yazılan hayvanlar şunlardır:

- BİRİNCİ KOŞU:**
1 — Sıfkap,
İKİNCİ KOŞU:
Üç ve daha yukarı yastaklı arap atlarına mahsus,
1 — Tomurcuuk, 2 — Yılmaz, 3 — Ceylanteek, 4 — Tarzan, 5 — Can, 6 — Hızır, 7 — Dapı,
ÜÇÜNCÜ KOŞU:
1 — Varadin, 2 — Pınar, 3 — Hapa, 4 — Karmen, 5 — Destegül, 6 — Nûffer,
DÖRDÜNCÜ KOŞU:
2 — Davalacıro, 2 — Karabiber, 3 — Heybeli, 4 — Gongadin, 5 — Ço bankızı, 6 — Demet, 7 — Euket,
BEŞİNCİ KOŞU:
1 — Elhan: 60,5 2 — Menevî: 57 3 — Tiryaki, 54
Çifttebahtı: 3.4 üncü koşular arasındadır.

Mahkeme Salonlarında

İnsafsızlar!..

iki yahudi aylardanberi halka, limon tuzu yerine asit aksoliti, kilosunu 15 liradan nasıl yutturmuşlar!?

Salomon adında bir yahudi, bir müddet evvel askere alınmış ve asker de iken cin gibi zekasını patlatarak torbis olunur olunmaz nasıl zengin olacağını düşünmeye başlamıştır. Nihayet bu çareyi bulmuş ve birkaç ay evvel de torbis olunarak bu fikrini derhal tatbik etmiştir.

Tutmuş, karşıda baharatçılık yapan Yahudi Bohor Filipya'ya giderek: — Seninle hemen zengin olacak bir iş yapalım mı dersin? teklifinde bulunmuştur.

Bohor derhal kabul etmiştir: — Çabuk söyle, Yapalım.

— Piyasada limontuzu az. Varsa da çok pahalı, yanına yanaşmıyor. Sen asit aksoliti yap, ben bunları zarf kutulara koyarak tanesini 5 kuruştan satayım.

— Ama, asit aksoliti insana fena yelir!

— Zarar yok, fena gelmez. Hem iş anlaşıncaya kadar biz papelleri vurmuş oluruz.

Filipya her ne kadar korkmuşsa da Salomonun cüretinden cesaret alarak nihayet kabul etmiş, ve Mustafa adında diğer baharatçıyı da işlerine ortak etmişlerdir.

Mustafa evvelce Salomonun ustasdr ve Anadolu ile iş yaptığını ilimontuzlarını (1) Anadolu'ya sevkedebilecektir.

Salomon ile Filipya derhal faaliyete girişmişler, "halis limontuzu tanesi 7,5 kuruş yazılılık bandılabıttırılmışlar, kutuları basırlamışlardır. Diğer taraftan Mustafa Yılmaz da, alıkali daireye müracaat ederek, halis limontuzun bir numune göstererek böyle bir imalin müsaadesini almağa muvaffak olmuştur. Şirket kutuları bakkallara, mağazalara beşer kuruştan vermekteydi.

Her kutuda beş gram olduğuna göre, asit aksolitin kilosunu 10 liradan satmakta, perakendeciler de halka 15 liradan vermektedirler.

Ve... böylece halis limontuzu (1) piyasaya çıkmıştır.

Belki de hatırlıyacaksınız, On beş yirmi gün kadar evvel şehriye vakafının bir kararına, asit aksoliti olduğuna ilişkin küçük paketler derunundaki limontuzların piyasadan toplanıldığına dair gazetelerde bir haber

iştişar etmiştir.

Nihayet tahkikat, tetkikat, iş meydanı çıkarmış ve halkın zihnini hiçe sayan insafsızlar yakalanarak adliye'ye verilmişlerdir.

Salomon, Filipya ve Mustafanın muhakemelerine bu sabah asliye yerdinci cezaada bağlandı. Filipya, kor. kusundan bir de avukat tutmuştu.

Evrak okunup da suçlular sorguya çekilince, nazırın her üçünün de bulduğu harikulade tevli: kargısın. da hayretten ağzları açık ka di.

Bakınız limontuzların Anadolu'ya sevkeden Mustafa ne dedi:

— Bir iş için Ankara'ya gittim. Buraya bulunan müşterilerimden Hüseyin Akad adında bir dükkanlı tanışula gittiğimde küçük kutularla piyasadan gönderilen limontuzların dan satın alıp kendisine yollamamı söyledi, İstanbul'a geldim. Sordum, soruşturdum, bunları imal edenin Salomon olduğunu öğrendim. Kendisini buldum:

— Bunlar halis mi? dedim.

— Bal gibi! dedi. Her ihtimale karşı aldım, bir çekerciye gösterdim: —Mükemmel limontuzu! dedi. 250 kutu aldım, gönderdim. Ama ne bileyim ki bunlar sahte imiş. Ben asit aksoliti nedir, bilmem bile.

Bakınız Bohor ne dedi:

— Ben ne kimseye limontuzu verdim, ne sattım, ne de yaptım.

— Hiç bir şeyden haberi yok mu?

— Hiç.

Ve nihayet Salomon ne dedi:

— Bu işi Mustafa bana teklif etti. Limontuzu al, kutularda satalım. dedi. Bohor Filipya'ya gittim, kilosunu 65 kuruştan beş altı kilo limontuzu aldım.

— Yanlı asit aksoliti.

— Hayır, limontuzu diye aldım. Asit aksoliti olduğunu öğreniyordum. Matbaada kağıt bastırdım, kutu yaptırđm, ve piyasaya çıkardım.

Gördünüz mü? Şimdi hangisi suçlu?

Hâkim Filipya'ya sordu, Filipya gene inkâr etti, diğerleri de ifadelerinde ısrar ettiler. Neticede mahkeme başkanı bir güne bıraktı.

Fakat bize kalırsa bunların verileceği mahkeme, ceza mahkemesinden fazla millî koruma mahkemesidir.

ADLİYE MUHABİRİ

NE VAR YOK

Söz ayağa düşünce

Rusların, Kafkas boylarında, ricatları Amerika ile İngiltere'de, bilhassa Birleşik devletler Amerika, sında büyük endişe ve telaşlara meydan verdi.

Şimali Amerikanın ekser büyük gazetelerinin liderleri, Rus cephe-sindeki "felâketli" neticelere heyecanlı makaleler tahsis ediyorlar, işin anhasını minhasını araştırıyorlar.

Bu yazılar devam ederken, sokaklarda münğler tertip olunuyor, tezahürat yapılıyor, duvarlara ilanlar yapıştırılıyor, beyaz saraya tel-graflar çekiliyor. Hepsinde:

— Ruzvelt harekete geç!

Deniyor.

Ne harekeli ikinci cephe açılmasın...

Resmî makamlar, "gemi tonilatosu" diyerek cevap veriyorlar:

"Amerikadan, 100.000 kişiyi, teçhizatıyla beraber, hareket ettirmek için bir milyon tonlato hacminde gemiye ihtiyaç var. Halbuki müttefiklerin elindeki gemi mevcudu, ancak, bugünkü harp sahaları ihtiyacılarını temine kâfi geliyor. Asker nakledecek gemimiz yok!"

Diyorlar.

Fakat Amerika ayaklanmış, hesap kitap dinlemiyor ve boyuna:

— Ruzvelt harekete geç!

Diye bağıyor.

İHTAR

İngiltere'de, ikinci cephe açılması meselesinde, halk daha ağır baslı. İhtihaplarda müttefiklerin kazanması, halkın, harbin sevk ve idaresinden memnun olmadığını gösteriyor. Avam "hükümetin bir şey yapmadığı" kanaatinde.

Politikacılara gelince: Onlar daha somurtkan, üç hafta evvel, Avam Kamarasında nutuk irad eden Skinnel, şu sözleri söyledi:

"İngiliz milletinin, Çöçül ile hükümetinin, irtikâp ettiği hataları affedilmesi için, umumi efkârı heyecanlandırarak bir harekete lüzum vardır. Böyle bir şey yapılmazsa, milletimiz, Büyük Britanyanın harp kudretine karşı itimadını kayıyacaktır."

İngiliz mebusunun ne demek istediği meydanda: Ne olursa olsun bir taraflı, bir zafer kazanmak lazım. Tuhaf değil mi? Anko Saksonlar, sözün ayağa düşürmüşler, ismarlama zaferler istiyorlar.

HAYAL Mİ HAKİKAT Mİ?

Bir kısım Amerikalılar:

— Madem ki, vapurlarımız batıyor, yeni vapurlarımızda ikinci cepheye asker nakletmeye kâfi gelmiyor, o halde, hava gemilerimizin yapılmasını bekliyalım. İşte, Vigar J. Kaiser bir tanesini yapmaya başladı. Bu hava gemilerinin her biri 70 ton nakledebilecek. Bu hesaba göre, beher hava gemisiyle, 100 asker bütün teçhizat ve ihtiyacıyla birlikte, nakledebilecek. 5.000 hava gemisi, bir günde, yarım milyonluk bir orduyu, Atlantik öbür tarafına götürebilecek. Ertesi gün de, aynı tayyarelerle 70.000 tonluk erzak yetistirebilecek.

Diyorlar ve rekamları uzatınca uzatıyorlar. Yalnız, bu 5000 hava gemisinin ne süreyle ve ne vakte kadar yapılabilceği sonlara da:

— Bir senede...

Diye cevap veriyorlar.

Acaba hayal mi, yoksa hakikat mi?

KARA ELMAS

43

İngilizceden çeviren: VEHIP TAYLAN

Mister Maksvel diye hitap olunan zat bitişik dairede kayboldu.

Maksvel? Gözümün önünde eski bir hatıra canlandı. Mektepte Maksvel isimli bir arkadaşım vardı. Bu arkadaşım zavıf nâhil bir cocektu. Bu geniş, yapılı, alıak çehreli mühteriye hiç de benzemiyordu.

Otelciye sordum:

"Bu mühteriniz kim?"

"Vallah, yakından tanıyıyorum. Birkaç gündür otelimizde oturuyor. Söylediğine göre tebdili hava için gelmiş."

"Maksvel isimli bir mektep arkadaşım vardı da, onun için sordum. Bu zatın önağı On mu?"

"Hayır, efendim. Kaydına bakarsanız Alfreddir."

Ve bu şekilde bu geniş omuzlu adam hatırladım bir müddet için silindi. TA ki bir gün...

Fakat hadiselerin sırasını bozmıya lüzum

ŞEHRİN İÇİNDEN

KISA RAPORTAJLA

Boyacı anlatıyor

(Bugün için kârli işlerden biri de ayakkabı boyacıdır. Seyyar boyacıardan başka, şehrin muhtelif yerlerinde yeni yeni açılan iotra salonlarına tesadif ediliyor.

Bakın bir boyacı bize neler anlattı:

Biz — Bir boyacı günde ne kazanır?

Boyacı — 3 ilâ 4 lira.

Biz — Eskişden ne kazandırdınız?

Boyacı — En çok bir buçuk lira.

Biz — Bir kutu boya ile bir kutu ciltlayıcı kaçay alıyorsunuz?

Boyacı — Boya 50 kuruş, ciltlayıcı 115 kuruş alınıyor.

Biz — Bununla kaç ayakkabı boyanır?

Boyacı — Bir kutu boya ve bir kutu ciltlayıcı ile 80 ayakkabı boyamak için kâfidir.

Biz — Pekli bir ayakkabı boyası kaç gün dayanır?

Boyacı — Bu boyacının insafına kalmıştır. Bir kutu boya ile 100 ayakkabı boyamaya kalkarsa yirmi dört saat dayanmaz. Fakat iyi boyanmış bir ayakkabı 5.6 gün gider.

Biz — Bir ayakkabıyı kaç dakika da boyuyorsunuz?

Boyacı — Boyacıya göre değişir. Bir çayrek saatten evvel, çıkarılan boya, şişirilir.

Biz — Niçin vernik kullanmıyor sunuz?

Boyacı — Çünkü Avrupa verniği yok! yerli vernik de iyi tutmuyor.

KK

Kocaeli Nafia Müdürlüğünden:

Kapalı zarf ilânı

Karamürsel, izmit yolunun 33+500—37+959 uncu kilometreleri arasındaki 36178 lıra 59 kuruş keşif bedelli işe inşaatı 23.9.42 tarihinde itibaren yirmi gün müddetle kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konmuştur. B işareti ait mukavele projeli, keşif ve evrakı sair nafia müdürlüğünde görülebilir. Muvakkat teminat 2713 lıra 40 kuruştur. İstekillerin ihale tarihinden üç gün evvel müracaatla nafia müdürlüğünden alacakları vesikalara istinaden yent yıla alt ticaret odası vesikası 2490 sayılı kanunun ahkâmına tevfiқан tarzım edecekleri teklif mektupları birikte 16.10.42 cuma günü saat 15 e kadar müracaatla mektuplarını nafia müdürlüğünde müteşekkil ihale komisyonuna vermeleri lâzımdır. (305)

Doğu Cephesinde

Londra, 1 (A.A.) — Moskova radyosunun bu sabah erkenden yaptığı yayında şöyle derilmektedir:

Stalingraddaki durum ciddiyetini muhafaza etmektedir. Şehir müdafileri kanlarının son damına kadar her evi ve her karış toprağı müdafaa etmek azim ve kararındadır. Almanlar muazzam kayıplar bahasına bazı yerlerde 100 ilâ 200 metre kadar ilerlemeye ve her metrede yığınlarla ölü bırakarak biraz ileri geçmeye muvaffak olmuşlardır. Sokaklar bina enkazları ve demir yığınlarıyla doludur. Düşman bir tepelerle 700 ölü ve yaralı bırakmıştır. Almanlar şehrin fabrikaları mahal lesizin başında bir günde ölü olarak 1500 er ve subay ile 29 tank kaybetmişlerdir. Akşamdan sabaha bir saatler kadar şehrin üstünü bir ateş ve duman örtüsü kapamaktadır. Düşman uçak teşkilatı mütemadiyen şehre taarruz etmektedir. Çarşamba sabahı çarpışmalar bilhassa şiddetli olmuştur.

Londra, 1 (A.A.) — Almanların Stalingrad şehrinin son saati gelmiştir, dedikleri gündenberi 5 hafta geçmiş bulunuyor. Ruslar

el'an dayanmaktadır. Almanlar bazı yerlerde ilerlemeler kaydetmeye muvaffak olmuşlarsa da, uğradıkları kayıplar pek ağırdır. Bu kesimde Alman taarruzunun bir zı kesilmiş görülmektedir. Almanlar bir yerde kazanıyorlarsa diğer bir yerde kaybediyorlar.

Rus müdafaa hattında el'an hiç bir gedik mevcut değildir.

Londra, 1 (A.A.) — Stalingrad şehrinin şimal batı varoslarında Alman kuvvetlerinin sol yanına yaptıkları taarruzda Ruslar büyük muvaffakiyetler elde etmişlerdir.

Bir kesimde düşman çekilmeye mecbur edilmiştir. Diğer bir yerde Rus kuvvetleri, mühim bir tepesi düşmanın elinden almışlardır.

Mozdok kesiminde bütün Alman taarruzları geri alınmıştır.

Novorossiçk dolaylarında Rus kuvvetleri 8000 Rumeni imha etmişlerdir.

Viş, 1 (A.A.) — Stalingrad şehrinin binaların tahribi işi devam etmektedir. Şehrin korkunç bir hal aldığı görülmüştür. Kaldırılmıyan çözetler sokaklar ortasında yığılı bir halde durmaktadır.

Stalingrad şehrinin şimdi büyük bir kısmının Alman kontrolü altında olduğu söylenmektedir.

EN SON DAKİKA

Küçük İlanlar Kuponu

Bu kuponu eklenerek gönderilecek iş arama ve iş verme ilanları Bu Şehrin Dakiında paranzı negredilecektir. İlanların gazetede görüldüğü şekilde olmasına dikkat edilmelidir. Evlenme teklifi gönderen okuyucuların mahfiatı kalmak üzere sarıh adresler yazılmalıdır. meler lazımdır.

Evlenme teklifleri:

* Yaş 25, yüksek tabiilli, ayıllı kazancı net 200 lıra olan bir bay, 19.22 yaşlarında esmer güzell, has - sma bir bayanla evlenmek istemektedir. (P.Y. 18) remzine müracaat.

İş ve işçi arayanlar:

* Eski ve yeni harfleri iyi bilen, 24 yaşında bir genç kız yazıhane - lerde, avukat yanında, ve buna benzer işlerde çalışmak istemektedir. (23 iş istiyen) remzine müracaat.

Aldınız:

(A.G.) (Bulunmaz) (B.T.R. 3) (Bay 34) (F.U.S.) (F.D.K.) (25 GRU) (Kaynak) (Lâle 11) (M.K.S.) (M.K.) (M.E. 49) (Mesut olalım) (Özaba) (P.T.) (P.A.) (2. U) (B.S. kimsesiz) (S.A.E.) (Samim)

* (H.R.) remzile mektup yazan okuyucuya — Adresiniz olmadı işi ilânınızı negredemedik.

* (Hayat 1) remzile mektup yazan okuyucuya — Post restant adresi bizce mahtup değildi. İlanınızın neşri için sarıh adres vermeniz lazımdır.

* (M.R.C) remzile yazan okuyucuya — Verdiğiniz adresin vcdurma olduğu tahkikatımızla anlaşıldığından ilânınız negredilmedi.

* (S.E) remzile mektup yazan okuyucuya: İlanınız şerete abildir.

Posta Kulusu

İngiliz Amerikan Müşterek Genel Kurmay heyeti kuruldu

Vaşington, 1 (A.A.) — Negredılan Ovi listesi müşterek birleşik Amerika ve büyük Britanya genelkurmay heyetinde ilk safı Amerikan subay olarak birleşik Amerika ordu ve denanması başkomutanlığı kurmay başkanı amiral Vilyam Lihiyi zikretmektedir. Başka Amerikan kurmay subayları, şunlardır: Ordu kurmay başkanı general George maregal, birleşik Amerika filosu başkomutanı amiral Ernest Kink, ordu hava kuvvetleri komutanı general Arnold.

Müşterek kurmay heyeti İngiliz subayları da şunlardan mürekkeptir: Maregal Sir Con Dil, Amiral Sir An. dre Kaningham, general Makreadi, hava mareşali Evill.

Müşterek kurmay heyetinin vazifesi, İngiliz harp gayretlerini tamamen tanzim etmek ve Amerikan harp gayretlerini de buna uydurmaktır. Bundan başka harp malzemesi bakımından her iki memleketin temin ihtisallatı da bu malzemenin tevzi ve taksimini bakımından aynı gayret çerçevesinde bulunduğu kadar İngiliz ve Amerikan milliyetlerinin tam beraberliklerini temin etmek ve müh kuvvetlerini yemek için kendilerile mücadelede katılan milletlere yardım işini başarmak vazifeleri de bu heyete tevdi edilen işler cümlesindendir.

Müşterek genelkurmay heyeti reis Ruzveltin sevk ve idaresi altındadır.

Heyetin hareket programı bütün harp ihtiyacılarını ihata etmekte. temelleri müşterek stratejiye dayanmış mühimlerin taksimi ve keza stratejik zaruretlere göre müşterek kaynakların taksimi, elde bulunan taşı vasıtalarının ihtiyaçlar nisbette ayrılması ve nihayet strateji bakımından üstünlüğü temin etmesi malup denizası münakalatın teminidir.

Amerikalıların mesuliyeti doğrudan doğruya kendilerine ait olan hareketlere müşterek kurmay heyeti müdahale etmeyecektir. Amerika harp stratejisini kendileri yapacaklardır.

Ovi Listesi, Amiral Lihinin müşterek genelkurmay heyetinde birinci sınıf Amerikansubayı olduğunu ilk olarak açığa vermiştir.

Ramazan Takvimi

Gün 20 Akşam Yağın İsmek Perşembe 18.58 20.25 5.18

Atlantikte

Amerikan askerleri taşıyan

Üç geminin batırıldığı doğru değil!

Londra, 1 (A.A.) — Britanova a. jansının başmuharriri Almanlar, Londranın tektibine rağmen, Atlantik te İngiltereye Amerikan askeri taşıyan üç nakliye gemisinin batırıldığı iddia etmekteki ısrarlarına lğaret etmektedir. Almanlar şüpheş İngiltere'ye mühim miktarda Amerikan askeri ve malzeme gönderildiğini duyan Alman efkârının kapıldığı korkuyu izale etmek istemektedirler.

Çünkü bu nakliyat Almanya'ya kalmıyaz bir felâket haberi vermektedir. Almanlar 1917 deki insan ve malzeme akınına hatırlanmaktadır.

Göbeis denizaltılar Amerikan kollarının gemilerini engel olacağını iddia ediyor. Hakikatte bu harpten Amerikan askeri taşıyan hiçbir gemi batmamıştır. Bununla beraber mühter denizaltılarının Atlantikte taarruzlarını çoğaltmalarını beklemek lâzımdır. Denizaltılar Amerika sahillerine yaklaşıp saldırı için Atlantikte kolayca faaliyette bulunabileceklerdir.

Hakikatte Amerikan sahillerinin müdafaaında maharet gösteren tayyare filoları denizaltı gemilerinin sahile yaklaşımlarına mani olmaktadır. Bu tayyareler İngiltereden gönderilmektedir. Amerikan sahilleri denizaltılarla mücadele için hususi surette yapılmış gemileri de muhafaza altına alınmıştır.

Varnadaki Rus konsolosluğu kapatıldı

Londra, 1 (A.A.) — Bir gazetenin bildirdiğine göre, Bulgarlar Almanların ısrarı üzerine Varnadaki Rus konsolosluğunu kapatmışlardır.

Belçikada

3000 kadın nümayiş yaptı

Londra, 1 (A.A.) — Belçikalı harp esirlerinin eşleri olan takriben 3 bin kadar kadın Charleroida bir nümayiş yapmışlardır. Umumi meydana çıkışları merkez binasına Belçika bayrağı çekilmişler. Brükselin bir mahallesinde olan Jettede bir telgraf direğinin üstüne İngiliz bayrağı takılmıştır. Bundan başka, Alman idaresi makamlarının, mühter harrik malzeme eksikliği yüzünden, Belçika garlarının hepsinde gece ve gündüz vagon doldurma ve boşaltması, nın devamı emrini verdikleri de bildirilmektedir.

Garson iki şişe buz gibi bira ile bireraz da meze getirince keyfinize pa. yan yoldu. İş doktoru çıkartmadan mis Timmisin masisi hakkında sualler sormaya başladım. Fakat onun da bu hususta fazla malumatı yoktu. Bildiklerini kısaca anlattı: Alis iki sene kadar evvel Lonradan gelmiş ve kendini albayı takdim etmişti. Albay onun hemen hizmetine alınıp, ve bundan dolayı hiçbir zaman işman olmamıştı. Zira genç kız ümûdünün fevkinde zeki, terbiyeli ve çalışkandı. Doktor hararetlî bir lisanla Alisi mestetmekte devam etti: "Mis cidden çok temiz ve çok dürüst bir insan," dedi.

"İhtiyar bir bekâr olmak dolayısıyla bana bu hususta söz dümeye ama, şahsi kanaatimce Alis Timmis bir orkeği mesut edebilecek vasıfları haiz, ender bulunan genç kızlardandır."

Bu son sözleri doktor Erayt yüksek sesle söylenmişti, ve bu yüzden eride il salonda oturan ve bize geniş sırta nı çevirmiş bulunan yegâne mühteriye baktım. Bu adam muhakkak doktorun sözlerini işitiyordu.

O sırada otel sahibi kapının eşiginden bağırdı: "Londra ile telefon mahabercen hazır, mister Maksvel."